

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Warszawa, 18/10/2000r.

RPO/283954/00/V/ST

Pan prof. dr hab. Lech Kaczyński

Minister Sprawiedliwości

Szanowny Panie Ministrze

Wpływają do mnie skargi od właścicieli budynków mieszkalnych, w których lokale zostały zasiedlone przez funkcjonariuszy Służby Więziennej na podstawie wydanych w przeszłości przez organy Służby Więziennej decyzji administracyjnych. Skarżący zwracają uwagę, iż pomimo podejmowanych interwencji nie są w stanie doprowadzić do odzyskania prawa dysponowania tymi mieszkaniami.

Na tle tych skarg pojawia się bardziej ogólny problem zwalniania mieszkań w budynkach prywatnych, które w przeszłości zostały zasiedlone przez funkcjonariuszy Służby Więziennej na podstawie wydanych przydziałów. Stosownie do art. 87 ust. 1 ustawy z dnia 26 kwietnia 1996 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. Nr 61, poz. 283 ze zm.) na lokale mieszkalne dla funkcjonariuszy przeznaczają się lokale będące w dyspozycji jednostek organizacyjnych Służby Więziennej, uzyskane m. in. od osób fizycznych, a także zwolnione przez osoby, które decyzje o przydziale uzyskały z tych jednostek organizacyjnych. W razie, gdy taki lokal jest

zbędny jednostce organizacyjnej, może on być przekazany osobie fizycznej, od której uzyskano lokal (art. 87 ust. 2 ustawy o Służbie Więziennej).

Jak się wydaje, powołane powyżej przepisy należy stosować także do lokali mieszkalnych przydzielonych funkcjonariuszom Służby Więziennej przed wejściem w życie ustawy o Służbie Więziennej, gdyż ustawa ta nie zawiera w tym zakresie żadnych przepisów przejściowych. Z omawianych przepisów wynika zaś, że lokal mieszkalny wolny w sensie fizycznym i prawnym może być przekazany właścicielowi dopiero wówczas, gdy jest zbędny jednostce organizacyjnej Służby Więziennej. Można więc wyprowadzić stąd wniosek, iż w tym zakresie ustawa o Służbie Więziennej zakłada dalsze, nieograniczone czasowo, dysponowanie przez jednostki organizacyjne Służby Więziennej lokalami mieszkalnymi w budynkach prywatnych. Rozwiązanie to w istotny sposób różni się na niekorzyść właścicieli od zasad przyjętych w ustawie z dnia 2 lipca 1994 r. o najmie lokali mieszkalnych i dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 1998 r. Nr 120, poz. 787 ze zm.), w szczególności w art. 56 tej ustawy regulującym w okresie przejściowym stosunki prawne pomiędzy właścicielami budynków mieszkalnych i najemcami zasiedlającymi te budynki na podstawie wydanych w przeszłości decyzji administracyjnych.

Z art. 2 ust. 2 ustawy o najmie lokali mieszkalnych i dodatkach mieszkaniowych wynika wprawdzie, iż do lokali mieszkalnych będących w dyspozycji jednostek organizacyjnych Służby Więziennej stosuje się przepisy tej ustawy, jeśli przepisy odrębne nie stanowią inaczej. Jednakże w świetle powołanego art. 87 ustawy o Służbie Więziennej można mieć wątpliwości czy reguła ta ma zastosowanie w omawianym zakresie. Ponadto jej stosowanie prowadziłoby do przerzucenia na gminy określonych obowiązków w zakresie przekwaterowania najemców.

W związku z powyższymi uwagami oraz okolicznością, iż prawo własności podlega konstytucyjnej ochronie, stosownie do art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o

Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 1991 r. Nr 109, poz. 471 ze zm.) zwracam się do Pana Ministra o przedstawienie stanowiska w tej sprawie, zwłaszcza w zakresie trybu, w jakim właściciel może odzyskać prawo dysponowania lokalem będącym przedmiotem jego własności.

Pragnę również podkreślić, iż w sprawie tej mój poprzednik występował już do Ministra Sprawiedliwości (pismo z dnia 10 sierpnia 1998 r. o sygn. RPO/283954/98/V/ST), jednak pomimo trzech monitów (z dnia 24 listopada 1998 r., z dnia 8 lutego 1999 r. oraz z dnia 15 kwietnia 1999 r.) nie uzyskał odpowiedzi. Stąd też będę wdzięczy także za wyjaśnienie przyczyn nieudzielenia owej odpowiedzi.

Łączę wyrazy szacunku

/-/ Prof. dr Andrzej Zoll